

רשות הדואר
ISRAEL POSTAL AUTHORITY
השירות הבולאי
PHILATELIC SERVICE

פסלי חוצות

ב

בשני העשורים האחרונים התפתח בארץ פיסול אורבני במקביל למגמות דומות ברחבי העולם. בירושלים ובתל אביב הוקמו פסלים רבים יותר מאשר בכל עיר אחרת בארץ. בכל אחת מהן הוקמו כמאה פסלים. שלושת הבולים משקפים את התחלת המאמץ האינטנסיבי לשלב את האמנות עם הבנייה העירונית באמצעות הצבת פסלים בחוצות העיר.

דוד פלומבו (1920-1966)

שער אוהל יזכור, יד ושם, ירושלים, 1958-1959
אוהל יזכור משמש מקום התייחדות עם זכר קרובות השואה ביד ושם בירושלים. המבנה מורכב מקירות הבנויים מסלעי בזלת כהים ועליהם גג כבד מבטון. השער השחור שקוע בתוך קיר סלעי הבזלת הגדולים. על השער מורכב תבליט בצורות מתעגלות ומחודדות. התבליט עשוי מוטות ברזל מרותכים ומצופים באלקטרודות פלדה היוצרים תחושת חיספוס. הצורות החדות פורצות לכל עבר בניגוד לתחושת הכבדות והשקט שמשרה הבניין מבחוץ. בטכניקה דומה עיצב פלומבו את שערי משכן הכנסת (עבודתו האחרונה), אך בניגוד לשער אוהל יזכור, השער בכנסת אינו אטום, דבר המדגיש את האופי הפיסולי של השער.

יצחק דנציגר (1916-1977)

עקלתון, פארק הירקון, תל אביב, 1975

יצחק דנציגר חקר רבות את הקשר בין מאפייני הסביבה ליצירת האמנות. רישומיו ופסליו בשנות השבעים מעידים על העניין הרב שגילה ביחסי הגומלין בין הנוף לפיסול. פסל העקלתון נבנה בפארק הירקון – גני יהושע, ע"ש יהושע רבינוביץ ז"ל, שהיה ראש עיריית תל אביב-יפו. הפסל, המשתלב היטב בטופוגרפיה של הפארק, הוא חומה המתפתלת בגבהים שונים (הגובה המרבי הוא 3.70 מ'). פיתולי העקלתון נפתחים לנוף. הפסל, העשוי בטון לבן, בוהק למרחוק ומדגיש את הדשא הירוק ואת שאר הצמחייה של הגן. מיקום החומה הלבנה בנוף משקף את העניין הרב שגילה דנציגר דנציגר מאפייני הסביבה של יצירת האמנות, כפי שגם מעיד שם ספרו "מקום", שיצא לאור לאחר מותו. בספר נכללים גם תצלומים רבים של קברי שייח'ים, קברי צדיקים ומבנים פולחניים. בספר מתחקה האמן אחרי רי מיקומם של מבנים אלה בנוף. העניין של יצחק דנציגר באור בא לידי ביטוי בצללים של פיתולי החומר, המשתנים במשך היום ויוצרים צירופים מעניינים של אור וצל.

הפסל של דנציגר הוקם ביזמת קרן תל אביב לספרות ואמנות ע"ש יהושע רבינוביץ – כיום קרן רבינוביץ לאמנויות, תל אביב.

אלכסנדר קלדר (1898-1976)

סטאביל, הר הרצל, ירושלים, 1977

אלכסנדר קלדר היה הפסל האמריקאי הראשון שהתפרסם ברחבי העולם. ירושלים זכתה לכך שהפסל האחרון שיצר קלדר הוקם בה. האתר, שבו מוצב הפסל בכיכר הולנד ליד הר הרצל, נבחר על ידי האמן, שייחס חשיבות רבה למיקום היצירה. מצד אחד זהו מיקום בעל אופי אורבני סמוך לכביש עמוס המקשר בין השכונות המערביות של ירושלים, ומצד שני כאשר מתבוננים בפסל מן הכביש היורד לכיוון עין כרם, הוא נראה בקצה יער ירושלים. הצבע האדום משתלב יפה עם הצבע המשלים שלו, הירוק של היער. השם המלא של הפסל: "מחוזה לירושלים – סטאביל" מעיד על כך שהוא חלק מסדרה ארוכה של פסלים המכונים סטאביל (STABILE), מונח שהומצא על ידי האמן ז'אן ארפ כדי לתאר סוג של פסלים שפיתח קלדר. הכוונה לפסלים "נייחים" מופשטים, עשויים בדרך כלל לוחות מתכת. פסלי הסטאביל הם ניגוד לפסלי ה"מוביל" (MOBILE), מונח שהומצא על ידי האמן מרסל דושן כדי לתאר את פסליו הנעים של אלכס קלדר, שהיו בין הפסלים הקינטיים הראשונים בפיסול המודרני העולמי. פסל של קלדר שיש בו שילוב של "סטאביל" ו"מוביל" מוצג במוזיאון ישראל, ירושלים. קלדר יצר סינטזה בין הקונסטרוקטיביזם שמקורו ברוסיה לבין הסוריאליזם שפרח בשנות העשרים והשלושים בפרץ. מימדי הפסל בירושלים מחייבים חיבור של לוחות המתכת הגדולים בברגים, פתרון המעיד על ההכשרה שקיבל קלדר בלימודי ההנדסה. קלדר היה בן נכד של פסלים. ביצירתו ניתן להבחין בסינטזה בין הישגי הטכנולוגיה וההנדסה לבין מגמות האמנות בת זמנו. בשנות השישים והשבעים הציב אלכסנדר קלדר פסלי חוצות גדולים בפרץ ברובע לה-דפנס, בשיקגו בכיכר הפדרלית, במקסיקו סיטי סמוך לאצטדיון האצטקי ובערים רבות נוספות. לפסל בירושלים צורות ביומורפיות; בצד האטום והכבד הוא נראה מעין חיה פרהיסטורית. בצד הפתוח הקשתות הפוכות מעין חלונות או שערים שדרכם נשקף הנוף ובצורתן הן מהוות הד להרים. הפסל של אלכסנדר קלדר הוקם ביזמת קרן ירושלים.

ד"ר מיכאל לוין

המעצב: אד ואן אויין

THE DESIGNER: A. VANOOIJEN

Outdoor Sculpture

In line with similar trends throughout the world, urban sculpture has flourished over the last two decades in Israel, particularly in Jerusalem and Tel Aviv, where more sculptures have been

erected than anywhere else - more than a hundred outdoor sculptures in each city. These three stamps reflect the beginnings of the intensive urban effort to combine art and building with the erection of outdoor sculptures.

David Palombo (1920-1966), Gate to the Hall of Remembrance at Yad Vashem, Jerusalem (1958-1959)

The gate at the entrance to the Hall of Remembrance at Yad Vashem was designed between 1958-1959, by the sculptor David Palombo, (1920-1966).

The Hall of Remembrance was designed as a place for honouring the memory of the victims of the holocaust, at Yad Vashem, Israel's Holocaust Memorial and Museum in Jerusalem. The structure is constructed of dark basalt rock walls, which support a heavy concrete roof and the black gate is set into this wall of huge basalt boulders. Enmeshed into the gate is a relief of piercing organic forms. It is constructed of welded steel rods and coated by welding rod beads.

The sharp forms shooting out in all directions contrast sharply with the quiet heaviness which the exterior of the building projects.

Palombo used a similar technique in designing the gates of the Knesset Building, the sculptor's last work. Unlike the gate of the Hall of Remembrance, the Knesset gate is not a solid mass, and this lends it its specific sculptural character.

Itzhak Danziger (1916-1977) "Serpentine" in the Yarkon Park, Tel Aviv 1975

Itzhak Danziger, attached much significance to the location of a work of art, and his sketches and sculptures of the 1970's reflect the strong interest which he developed in the interrelationship of landscape and sculpture. The "Serpentine" sculpture, built of concrete in 1975 is set in the Yarkon Park, in what is known as the Yehoshua Gardens, after the late Yehoshua Rabinowitz, the former mayor of Tel Aviv-Yafo. The sculpture blends well into the topography of the park, being a winding wall of different heights (the maximum height is 3.70 m.) with serpentine twists, opening up towards the landscape. The sculpture is constructed of white concrete which is seen from a distance, setting off the green lawn and other vegetation of the park. The location of this white wall in the landscape is a good example of the strong interest Danziger held in location, which is also the title of his posthumous book "Makom" which includes photographs of tombs of Shiekhs, righteous men and places of worship, and where he examines the enigmas of the ingenious setting of these structures within the landscape.

In "Serpentine", Danziger's interest in light finds its expression in the changing shadows which the twists in the wall project during the day, and the play of light and shadow which create interesting visual effects as the wall curves and changes height. Danziger's sculpture was erected on the initiative of the Yehoshua Rabinowitz Foundation for the Arts, Tel Aviv.

Alexander Calder (1898-1976) "Stabile" Mount Herzl, Jerusalem 1977

Alexander Calder (1898-1976) was the first American sculptor to achieve world-wide fame and Jerusalem was to be honoured in being the site of his last work. The sculpture was erected in Holland Square, close to Mt. Herzl, and this location was chosen by the sculptor

חותמת-אירוע להופעת הבול SPECIAL CANCELLATION

himself, who attached great importance to the specific location of the work: on the one hand, its urban character, on a busy road connecting the western neighbourhoods of Jerusalem, and on the other, its rural character on the edge of the Jerusalem Forest. When seen from the road leading down to Ein Kerem, its reddish colour blends beautifully with the complementary green of the Forest.

The sculpture is called "Homage to Jerusalem - Stabile", indicating that it is part of a long line of sculptures called "Stabile", a name coined by the artist Jean Arp to describe the second form of sculpture which Calder created.

These sculptures are abstract in nature, generally made of metal plates and are "stationary" as opposed to "mobile", a name coined by the artist Marcel Duchamp to describe Alexander Calder's moving sculptures, which were among the first kinetic works in modern international sculpture.

A sculpture by Calder combining stabile and mobile elements can be seen at the Israel Museum, Jerusalem. Calder created a synthesis between the constructivism originating in Russia and the surrealism which flourished in Paris in the 20's and 30's. The size of the Jerusalem sculpture made it necessary to connect the huge metal plates with screws, a technique that testifies to Calder's engineering training. He was the son and grandson of sculptors and in his work one can see the synthesis between technological and engineering achievements and contemporary trends in art.

In the 60's and 70's Alexander Calder erected large urban sculptures in many cities; in Paris in La Defense Quarter; in Chicago in the Federal Center Plaza; and in Mexico City near the Aztec Stadium. The Jerusalem sculpture has biomorphic forms. On the sealed heavy side it reminds one of a prehistoric animal. On its open, transparent side, the arches appear to be windows or gates through which the landscape can be glimpsed and whose form echoes the mountains. The "Homage to Jerusalem - Stabile" was commissioned by the Jerusalem Foundation.

Dr. Michael Levin

OUTDOOR SCULPTURE

Issue: February 1995
Designer: A. Vanoolijen
Size: 40 mm x 30.8 mm
Plate Nos.: 243, 244, 245
Sheets of 15 stamps
Tabs: 5
Printers: Government Printers
Method of printing: Offset

SCULPTURE D'EXTÉRIEUR

Emission: Février 1995
Dessinateur: A. Vanoolijen
Format: 40 mm x 30.8 mm
No de planches: 243, 244, 245
Feuilles de 15 timbres
Bandelettes: 5
Imprimerie: Presses du Gouvernement
Mots d'Impression: Offset

ESCUPTURAS DE EXTERIOR

Emission: Febrero 1995
Dibujante: A. Vanoolijen
Tamaño: 40 mm x 30.8 mm
No de planchas: 243, 244, 245
Pliegos de 15 sellos
Bandeletas: 5
Imprenta: Imprenta del Estado
Sistema de impresión: Offset

השירות הבולאי טל. 5123933 - 03
שד' ירושלים 12, תל אביב-יפו 68021
Philatelic Service Tel. (972) - 03 - 5123933
12 Sderot Yerushalayim. 68021 Tel Aviv - Yafo